

**Львівський інститут
Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

**Методичні вказівки і завдання для виконання
самостійної роботи для студентів денної та заочної форми
навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»**

ЛЬВІВ – 2024

Релігієзнавство. Методичні вказівки і завдання для виконання самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / Укл. М. М. Керасюк. Львів : ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2024. 20 с.

Розробила:
Керасюк М. М., к. і. н., доцент,
доцент кафедри права

Затверджено на засіданні кафедри права (*протокол № 01/24/25 від 30.08.2024 р.*)

Схвалено Вченою радою Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ МАУП»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Релігієзнавство» - вибіркова дисципліна загальної підготовки

Навчальна дисципліна «Релігієзнавство» належить до вибірових дисциплін циклу загальної підготовки, вивчення якої передбачено за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітнього ступеня – бакалавр.

Предмет навчальної дисципліни

Релігія як соціальне явище та її прояви у різноманітних суспільних сферах, історія виникнення та розвитку релігії, найбільш загальні закони і форми релігійного життя.

Мета навчальної дисципліни

Формування систематичних знань про релігію як історичне та соціально-духовне явище та науку, що її вивчає, а також розширити кругозір здобувачів освіти, допомогти оволодіти методами і прийомами спілкування з представниками різних конфесій.

Основні завдання

Засвоїти головні філософські, психологічні, соціологічні, теологічні підходи щодо розуміння виникнення, сутності та функціонування релігії; опанувати понятійно-категоріальний апарат сучасного академічного релігієзнавства, релігійних термінів та вміти ними оперувати; розвинути навички самостійної роботи студентів, методологічної чіткості мислення, аналітичної та пізнавальної активності; популяризувати толерантне та гуманне ставлення до існуючих релігійних напрямків та їх представників; розуміти існуючі моделі взаємовідносин сучасної української держави та церкви на базі діючого законодавства в Україні.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Навчальна дисципліна — Релігієзнавство є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня — бакалавр, спеціальності — право, пов'язується з такими дисциплінами як Філософія релігії, Психологія релігії, Новітні релігійні течії та рухи тощо

Пререквізити: «Курс Релігієзнавство» безпосередньо пов'язаний з дисциплінами: «Історія держави та права України»

Вимоги до знань і умінь

Вивчаючи курс «Релігієзнавство» студенти повинні вміти:

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати релігійно-культурні та цивілізаційні процеси;
- оцінювати події та діяльність людей у таких процесах;
- співставляти події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації та особливостях вивчення релігійних процесів в різні історичні епохи;
- вміти самостійно добувати інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, відповідь на конференцію, семінарське заняття;
- вміти дискутувати, писати наукові студентські роботи.

Політика курсу передбачає:

- дотримання принципів об'єктивності, неупередженості, всесторонності у висвітленні історичних подій;
- роботу в команді, кооперацію, співпрацю у підготовці до семінарських занять, самостійної роботи студентів;
- дотримання принципів академічної доброчесності, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної навчатися, займатися науково-практичною діяльністю, дотримуючись відповідних етичних та правових норм.
- обов'язкове відвідування лекцій та семінарських занять, що впливає на підсумкове оцінювання;
- виконання завдань у встановлений термін, відпрацювання пропущених занять під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- самостійну підготовку презентацій, доповідей, виступів, рефератів, які мають бути авторськими і оригінальними.
- забезпечення літературою, яку здобувачі вищої освіти не зможуть знайти самостійно, викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Зміст навчальної дисципліни за темами

Модуль 1. Теоретико-методологічні засади «Релігієзнавства»

Тема 1. Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна

Релігія як суспільне і культурне явище. Виникнення та становлення релігієзнавства як окремої галузі знань. Релігієзнавство як навчальна дисципліна: предмет, метод, мета і завдання курсу. Релігія і світогляд. Об'єкт і предмет релігієзнавства. Структура релігієзнавства: історія і теорія релігії, філософія релігії, антропологія релігії, феноменологія релігії, психологія релігії, соціологія релігії, географія релігії, культурологія релігії, вільнодумство

Тема 2. Релігія як предмет дослідження

Богословсько-теологічний та філософський підходи до вивчення релігії. Сутність релігії. Філософська інтерпретація релігії (томізм, деїзм, пантеїзм). Натуралістична (біологічна) концепція походження релігії (Джеймс, З.Фрейд, Е.Фромм). Соціологічна концепція походження релігії (М.Вебер, Е.Дюркгейм). Марксистська теорія походження релігії. Етнологічні теорії

Тема 3. Основні елементи та функції дослідження

Релігія як складне духовне утворення (світоглядний, культурний феномен, форма суспільної свідомості, ідеологія тощо). Основні елементи релігії. Релігійна свідомість (релігійна ідеологія). Релігійна діяльність (релігійний культ). Релігійні почуття (релігійні відносини). Релігійна організація або релігія як соціальний інститут. Церква, секта, деномінація. Функції релігії (світоглядна, компенсаційна, терапевтична, інтегративна (дезінтегративна), легітимізуюча, регулятивна, тощо). Географія та класифікація релігій

Модуль 2. Основні види релігій: минуле та сучасність

Тема 4-6. Ранні форми релігій. Давні вірування праукраїнців

Причини виникнення та поширення релігії. Її історичний характер. Первісні вірування та їх еволюція. Родоплемінні культури та міфологія. Тотемізм та його корені. Тотемізм у сучасних народів. Фетишизм. Магія. Первісне чаклунство. Анімізм. Анімістичні форми вірувань, які існують серед сучасних народів. Шаманізм як форма релігії та етапи його еволюції. Релігійний світогляд кіммерійців, скіфів, сарматів. Демоністичні вірування праукраїнців. Політеїзм наших предків

Тема 7. Національні релігії: історія виникнення

Іудаїзм — перша монотеїстична релігія. Історичні форми та особливості догматики й культу. Священні книги іудаїзму: Тора, Танах, Талмуд. Іудаїзм в Україні. Релігія Вед. Брахманізм: віровчення і культ. Упанішади. Індуїзм: віровчення, культ, основні напрями. Конфуціанство як соціально-філософське вчення і релігія. Конфуціанство в історії Китаю. Синтоїзм — японська національна релігія. Її особливості та культ

Тема 8-9. Буддизм та іслам: історія і сучасність

Умови виникнення та розвитку буддизму. Ідейні джерела буддизму. Основи віровчення і культу. Доктрина буддизму. Трипітака як Святе Письмо буддистів. Основні напрями буддизму: хінаяна (тіхеравада), махаяна, тантризм. Ламаїзм: виникнення, поширення та основні положення віровчення. Поширення буддизму. Буддизм в Україні. Духовні передумови та ідейні джерела ісламу. Іслам в Україні – історія та сучасність. Релігійні організації мусульман в сучасній Україні

Тема 10. Християнство: витоки, віровчення, еволюція

Витоки християнства. Соціально-економічні, політичні умови формування християнства. Ідейні джерела християнського віровчення. Ісус Христос як центральна постать християнства. Основи християнського віровчення. Священна книга християн — Біблія. Біблія як культурно-історичний феномен. Поширення та еволюція християнства. Християнство як державна релігія. Епоха Вселенських Соборів. Історичні передумови поділу християнства на західну і східну гілку. Утворення самостійних церков – вірменської, ефіопської, коптської, сирійської, малабарської. Вплив Реформації на утворення протестантських церков

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Зміст самостійної роботи з предмету «Релігієзнавство» визначається типовою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Самостійна робота поділяється на аудиторну і позааудиторну. Аудиторна самостійна робота реалізується під час читання лекцій і практичних занять, проведення консультацій та ін. Самостійна робота студентів над навчальним матеріалом програми курсу, що не виноситься на розгляд під час лекційних і практичних занять (позааудиторна самостійна робота), має на меті сформувати вміння самостійно працювати над рекомендованою літературою та відповідати на поставлені в аудиторіях питання.

До основних видів позааудиторної самостійної роботи студентів належить виконання двох видів робіт: 1) підготовка есе та рефератів із заданих тем; 2) розробка електронних презентацій з обраної тематики.

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Метою самостійної роботи як важливої складової підготовки протягом навчального семестру є опрацювання навчального матеріалу, опанування навиків роботи з рекомендованою літературою, в реальному контексті культури, в зв'язку з іншими

галузями життя і діяльності людини. набуття необхідних знань та умінь пов'язувати історію і теорію релігії з іншими галузями життя і діяльності людини. Передбачаються наступні види роботи: вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою; підготовка до лекційних та практичних занять; опрацювання актуальної інформації про різноманітні аспекти розвитку релігій за допомогою електронних ресурсів; виконання тестових завдань; виконання індивідуальних та творчих завдань; підготовка до модульних контрольних робіт; підготовка до заліку.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання по темах:

Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна

Релігія як предмет дослідження

Основні елементи та функції дослідження

1. Релігієзнавство як наука. Предмет, об'єкт і структура релігієзнавства.
2. Сутність та соціальна природа релігії.
3. Релігія як духовна цінність.
4. Чи несе людина відповідальність за свій світогляд і перед ким?
5. Якої життєвої позиції потрібно дотримуватися в наші дні?
6. Чи повинна людина прагнути досягнення ідеалу?
7. Чи потрібен людині хтось, хто був би для неї авторитетом?
8. В чому полягає практичне значення релігієзнавства?
9. Як співвідносяться релігія і мораль?
10. Який зв'язок між релігією та правом?
11. Що таке релігійні цінності?
12. В чому полягає специфіка релігієзнавства як науки і навчальної дисципліни?
13. З якими філософськими і гуманітарними дисциплінами межує релігієзнавство?
14. Релігійна статистика та динаміка поширення конфесій у сучасному світі. Географія релігій

Література: 1-5, 11.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання по темах:

Ранні форми релігій. Давні вірування праукраїнців

Національні релігії: історія виникнення

1. Релігія в історії українського народу. Хрещення Русі та його вплив на формування культури та політичної ідеології першої української державності.
2. Релігія і козацтво.
3. Сучасний стан релігійного життя в Україні. Географія релігій в сучасній Україні та історичні особливості її формування. Актуальна конфесійна статистика в Україні та динаміка її розвитку?
4. Чим національні релігії відрізняються від світових?
5. Чому релігійні відмінності зумовлюють глобальні та регіональні геополітичні протистояння?
6. Чи можливе тривале існування безрелігійного суспільства?
7. В чому полягає практичне значення віри в сучасному світі?

Література: 1-5, 7-9, 11-13, 15-16.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання по темах:

Буддизм та іслам: історія і сучасність

1. Соціально-історичні, духовні витoki й історія становлення буддизму. Віровчення або філософія просвітлення. Релігійний культ.
 2. Генезис ісламу: особливості віровчення та культу. Напрями, течії і школи в ісламі.
 3. Шаріат та фікх (мусульманське право).
 4. Радикальні течії політичного ісламу.
 5. Іслам в Україні – історія і сучасність.
 6. У чому полягає релігійно-філософський зміст буддійської концепції спасіння.
 7. Якими спільними рисами і відмінностями характеризуються основні напрями, течії буддизму.
 8. У чому виявляється вплив буддизму на духовне життя, культури народів світу.
 9. Які основні чинники спричинили виникнення ламаїзму.
 10. Проаналізувавши вчення про сансару, карму, нірвану, дхарму, з'ясуйте їх головне призначення.
 11. Якими була роль Мекки і Медини у процесі формування ісламу.
 12. Чим був спричинений поділ ісламу на сунітську та шіїтську течії.
 13. Що є спільного у віровченні ісламу та християнства
- Література: 1-5, 7, 9, 13

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання по темах:

Християнство: витoki, віровчення, еволюція

1. Передумови виникнення та історія становлення християнства. Перші віки існування християнства. Біблія – ідейне джерело християнства і культурна пам'ятка людства. Сім Вселенських Соборів і формування християнської догматики.
 2. Православні церкви. Православ'я у світі. Християнізація Київської Русі. Українська православна церква: історія формування, віровчення та культ. Сучасний стан православ'я в Україні.
 3. Католицизм: віровчення та культ. Католицизм у світі. Католицизм в Україні. Українська греко-католицька церква.
 4. Формування протестантизму. Протестантизм і Реформація. Основні течії раннього і пізнього протестантизму. Віровчення та культ протестантських церков. Протестантизм в Україні.
 5. Які соціально-політичні, ідеологічні, психологічні чинники виникнення християнства.
 6. У чому полягає значення вселенських соборів.
 7. У чому виявляється історична зумовленість і релігійна особливість християнських свят.
 8. У чому виявляються спільні та відмінні риси конфесій раннього протестантизму.
 9. У чому виявлялися особливості боротьби католицької церкви з єресями.
 10. Чим різняться ставлення католицької православної церков до тенденцій у розвитку людства
- Література: 1-5, 6, 7, 9, 10,13-14.

Теми для написання рефератів

1. Релігія як предмет наукового аналізу.
2. Структура сучасних релігій.
3. Функції і роль релігій у суспільстві.
4. Походження і первісні форми релігії.
5. Специфіка ідопоклонства як первісної форми вірувань.

6. Магія: минуле й сучасність.
7. Релігії у Стародавній Індії і сучасні форми індуїзму.
8. Релігії у Стародавньому Китаї.
9. Релігії Стародавньої Греції і Стародавнього Риму.
10. Іудаїзм – релігія єврейського народу.
11. Виникнення і еволюція християнства.
12. Православ'я як різновид християнства.
13. Міфологія і вірування прадавніх слов'ян.
14. Особливості віровчення і культу католицизму.
15. Основні напрями в протестантизмі: їх віровчення і культ.
16. Віровчення і культ у буддизмі.
17. Особливості мусульманського віровчення і культу.
18. Сучасні нетрадиційні культу.
19. Основні напрями релігійної філософії.
20. Секуляризація і вільнодумство у західноєвропейській культурі.
21. Сучасний стан іудаїзму в Україні.
22. Новітні релігійні течії.
23. Кришнаїти: хто вони?
24. Сучасний екуменічний рух.
25. Свобода совісті.
26. Українське законодавство про релігійні організації.
27. Діалог віруючих і невіруючих – основа формування світського характеру української держави.

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Функції та роль релігії в суспільстві.
2. Місце релігії в історії і культурі людства.
3. Основні типи релігійно-філософського світогляду: політеїзм, монотеїзм, пантеїзм, деїзм.
4. Класифікація релігій.
5. Уявлення про Бога як основа релігійних вірувань.
6. Первісні форми вірувань.
7. Релігія давніх цивілізацій.
8. Загальні риси національних релігій.
9. Дохристиянські вірування прадавніх слов'ян.
10. Релігії народів Індії: індуїзм, джайнізм.
11. Основні поняття і засади індуїзму; карма і сансара.
12. Конфуціанство і даосизм.
13. Іудаїзм як перша монотеїстична релігія.
14. Священні книги іудаїзму. Тора. Талмуд.
15. Буддизм як перша світова релігія.
16. Основні напрями буддизму.
17. Буддизм: легенда про життя засновника буддизму та чотири благородні істини.
18. Соціально-економічні та історичні умови виникнення християнства.
19. Біблія як Святе Письмо та історично-літературна пам'ятка.
20. Біблія – основа християнського світогляду. 10 заповідей та Нагірна проповідь.

21. Основи християнського віровчення і культу.
22. Основні етапи історії християнської церкви.
23. Православні свята і таїнства.
24. Католицизм: загальна характеристика.
25. Історія виникнення і загальні засади протестантизму.
26. Організаційні, культові та догматичні особливості протестантських церков.
27. Загальна характеристика основних напрямків протестантизму в Україні. 28. Структура Біблії.
29. Основні ідеї Старого та Нового заповіту.
30. Основні православні свята. Таїнства та обряди
31. Греко-католицька церква в Україні.
32. Православ'я в сучасній Україні. Надання томосу про автокефалію ПЦУ.
33. Історія виникнення і розповсюдження ісламу.
34. Сучасна релігійна ситуація в Україні.

ТЕСТИ

Релігія як суспільне явище і складова духовної культури

1. Наукові теорії походження релігії:
 - а) традиційна;
 - б) анімістична;
 - в) академічний теїзм.
2. Теологічні теорії походження релігії:
 - а) теїстична;
 - б) міфологічна;
 - в) психологічна.
3. Віра в єдиного бога:
 - а) політеїзм;
 - б) монотеїзм;
 - в) генотеїзм.
4. Багатобожжя:
 - а) генотеїзм;
 - б) монотеїзм;
 - в) політеїзм.
5. Відповідне світосприйняття та певна сфера життя людини. Перекладається з латини як благочестя, святиня, предмет культу:
 - а) анафема;
 - б) енцикліка;
 - в) релігія;
 - г) індульгенція.
6. Вербальне звертання людини до об'єкта своєї віри:
 - а) молитва;
 - б) омовіння;
 - в) теологія.
7. Вибрати типи релігійних організацій:
 - а) деномінація;
 - б) паперть;

- в) церква;
- г) секта;
- д) харизматичний культ.

Ранні форми релігії. Релігійні системи стародавніх суспільств

1. Віра в існування душі, духів:

- а) тотемізм;
- б) анімізм;
- в) фетишизм.

2. Віра в магічні властивості предметів:

- а) анімізм;
- б) магія;
- в) фетишизм.

3. Віра у спорідненість людини з тваринним світом:

- а) магія;
- б) тотемізм;
- в) анімізм.

4. Комплекс ритуальних обрядів, що мають на меті вплив на надприродні сили для отримання матеріальних результатів:

- а) тотемізм;
- б) магія;
- в) фетишизм.

5. Система гадань і передбачень, близьких до магії і заснованих на магічних принципах:

- а) міфологія;
- б) неоліт;
- в) мантика.

6. Шумеро-вавилонський пантеон богів належить до релігійної системи:

- а) Стародавнього Єгипту;
- б) Стародавнього Межиріччя;
- в) Стародавньої Греції.

7. Богинею любові

- а) Іштар;
- б) Калі;
- в) Венера.

8. Боги сонця в Стародавньому Єгипті:

- а) Амон;
- б) Зевс;
- в) Атон;
- г) Осіріс;
- д) Ра;
- е) Гор.

9. Богиня краси Олімпійського пантеону в Стародавній Греції:

- а) Венера;
- б) Афродіта;
- в) Ізіда.

10. Бог війни у пантеоні богів Стародавнього Риму:

- а) Арес;

- б) Перун;
- в) Марс.

11. Визначте богів язичницького пантеону стародавніх слов'ян:

- а) Гор;
- б) Перун;
- в) Мокош;
- г) Мара;
- д) Сварог;
- е) Вішну;
- є) Дажбог.

Релігії Індії. Буддизм

1. Тричленна модель Універсуму у давньоіндійській релігійній філософії називається:

- а) Тримурті;
- б) Лока;
- в) Трипітака.

2. Індивідуальне духовне начало в людині, його сокровенна сутність, позатілесна сутність:

- а) Сансара;
- б) Брахман;
- в) Атман.

3. Абсолют як єдина сутність, основа і причина світу:

- а) Брахман;
- б) Рігведа;
- в) Атман.

4. Кругообіг буття, переродження індивіда, втілення Атмана у нових тілесних оболонках:

- а) Вишвакарман;
- б) Сансара;
- в) Карма.

5. Сукупність добрих і злих вчинків душі за всі періоди її переродження:

- а) Карма;
- б) Вішну;
- в) Варна.

6. Тріада головних богів індуїзму називається:

- а) Трипітака;
- б) Тримурті;
- в) Упанішади.

7. Тріада головних богів індуїзму становлять:

- а) Брахма;
- б) Савітар;
- в) Мітра;
- г) Вішну;
- д) Шива;
- е) Індра.

8. Назви варн у стародавній Індії:

- а) Дхарми;
- б) Брахмани;
- в) Шудри;

- г) Карми;
 - д) Вайшії;
 - е) Марути;
 - є) Хуррити;
 - ж) Кшатрії.
9. Світське ім'я Будди:
- а) Джавахарлал Неру;
 - б) Бхагават Гіта;
 - в) Сідхартха Гаутама;
 - г) Махатма Ганді
10. Як називається буддійська книга, назва якої перекладається як «три кошики мудрості»:
- а) Тримурті;
 - б) Трипітака;
 - в) Коани.
11. Визначте течії буддизму:
- а) Джайнізм;
 - б) Махаяна;
 - в) Шіїзм;
 - г) Сунізм;
 - д) Хінаяна;
 - е) Кришнаїзм
12. Священна книга конфуціанства:
- а) Біблія;
 - б) тринадцятикнижжя;
 - в) Трипітака.
13. Визначте книги із «Тринадцятикнижжя»:
- а) «Буття»;
 - б) «Сяо-цзин»;
 - в) «І цзин»;
 - г) «Да-сюе»;
 - д) «Левіт»;
 - е) «Рамаяна»;
 - є) «Чжоу-лі»;
 - ж) «І лі».
13. Ідеал благородної людини за Конфуцієм:
- а) Цзюнь-цзи;
 - б) І-цзи;
 - в) Ши-цзи;
 - г) Ерь-я.
14. Які з цих висловів належать Конфуцію:
- а) «Влада сама по собі – це лише бронза без золотам»;
 - б) «Сім'я – це маленька держава, держава – це велика сім'я»;
 - в) «Так багато на світі горя! Люди, будьте взаємно красивими!»;
 - г) «Управління народом – справа благородних мужів, а справа народу – підкорення благородним мужам»;
 - д) «Чужій руці в чортополосі місце»;

е) «Жити гідно – це значить ретельно, до дрібниць виконувати заповіді предків» .

Релігії Близького Сходу

1. Національна релігія, що проголошує богообраність свого народу:

- а) християнство;
- б) іудаїзм;
- в) іслам.

2. Споруда, що була збудована в X ст. до н. е. за наказом царя Соломона, мала назву:

- а) Єрусалимський храм;
- б) Синагога;
- в) Храм Артеміді.

3. Канонічним джерелом іудаїзму є:

- а) Тора;
- б) Новий Заповіт;
- в) Конституція.

4. До п'ятикнижжя Мойсея належать книги:

- а) Буття;
- б) Євангеліє;
- в) Числа;
- г) Апокаліпсис;
- д) Вихід;
- е) Левіт;
- є) Послання Іуди;
- ж) Повторення Закону.

5. До іудейських книг Біблії належать:

- а) Діяння Апостолів;
- б) Книга Екклесіаста;
- в) Притчі Соломона;
- г) Послання Іуди;
- д) Плач Єремії;
- е) Откровення Іоана Богослова;
- є) Книга Ісуса Навіна;
- ж) Книга Іова.

6. Молитовний будинок іудаїзму:

- а) зікурат;
- б) піраміда;
- в) синагога;
- г) ступа.

7. Іудейський священнослужитель:

- а) митрополит;
- б) шаман;
- в) рабин;
- г) ієрей.

8. Загальне зібрання релігійних законів діаспорного іудаїзму називають:

- а) Талмуд;
- б) Писання;
- в) Пророки

г) Книга Псалмів.

9. Монотеїстичну реформу в іудаїзмі запровадив:

а) Цар Соломон у 910 р. до н. е.;

б) Цар Давид у 898 р. до н. е.;

в) Цар Іосія у 622 р. до н. е.

Християнство. Історія та сучасність

1. Джерела формування Античного християнства:

а) релігійно-філософські ідеї іудаїзму;

б) раціоналістична філософія Китаю;

в) аскетичні ідеї Філона Александрійського;

г) філософські вчення Сенеки;

д) ідеї кумранських общин;

е) релігійні вірування східних народів Римської імперії;

є) культова практика ламаїзму;

ж) етичні норми дзен-буддизму.

2. Канонічним джерелом раннього християнства вважається:

а) Тринадцятикнижжя;

б) Апокаліпсис Іоана Богослова;

в) Махабхарата;

г) Танах.

3. Виберіть з нижче наведених назв книги Нового Заповіту:

а) Євангеліє від Марка;

б) Одкровення Іоана Богослова;

в) Євангеліє від Фоми;

г) Книга Екклесіаста;

д) Євангеліє від Матфея;

е) Книга Царств;

є) Євангеліє від Луки;

ж) Норми Сяо.

4. Вкажіть ознаки, притаманні християнству:

а) народно-національна релігія;

б) світова релігія;

в) монотеїзм;

г) політеїзм;

д) зооморфізм;

е) наднаціональність;

є) релігійна система;

ж) первісне вірування.

5. У IV ст. християнство стає державною релігією:

а) Індії;

б) Римської імперії;

в) Греції.

6. Які з перелічених патріархій утворилися на території Римської імперії в V ст.:

а) Константинопольська;

б) Римська;

в) Антіохійська;

- г) Єрусалимська;
 - д) Александрійська;
 - е) Українська.
7. Перший Вселенський собор відбувся:
- а) у 511 р. у м. Рим;
 - б) у 325 р. у м. Нікея;
 - в) у 713 р. у м. Константинополь.
8. До християнських таїнств, як до найважливіших елементів християнської обрядовості належать:
- а) чудо творення;
 - б) хрещення;
 - в) ушанування Діви Марії;
 - г) миропомазання;
 - д) жертвоприношення;
 - е) причастя;
 - є) шлюб;
 - ж) священство;
 - з) покаєння;
 - и) маслосвяття (соборування);
 - і) паломництво.
9. У 1054 р. відбувся розкол християнства на:
- а) англіканство;
 - б) католицизм;
 - в) протестантизм;
 - г) православ'я;
 - д) лютеранство.
10. Східна гілка християнства, що утворилася після розколу 1054 р., яка не має єдиного центру:
- а) католицизм;
 - б) лютеранство;
 - в) православ'я;
 - г) протестантизм.
11. Релігійна держава Ватикан є центром:
- а) церкви Христа;
 - б) православ'я;
 - в) конфуціанства;
 - г) католицизму.
12. Як наслідок реформації християнства у XVI ст. виникає:
- а) церква саєнтології;
 - б) протестантизм;
 - в) православ'я.
13. Виберіть неправильні відповіді. Статус Вселенської православної церкви мають:
- а) Константинопольська;
 - б) Александрійська;
 - в) Антіохійська;
 - г) Українська;

- д) Єрусалимська;
 - е) Грузинська;
 - є) Сербська;
 - ж) Іранська;
 - з) Румунська;
 - и) Болгарська;
 - і) Кіпрська;
 - ї) Грецька;
 - к) Албанська;
 - л) Польська;
 - м) Чехословацька;
 - н) Автокефальна православна церква Америки;
 - о) Російська;
 - п) Індійська.
14. Загальна назва вищих сановників у православній церкві:
- а) Аллах;
 - б) абат;
 - в) архієрей.
15. Титул настоятеля монастиря в католицькій церкві:
- а) абат;
 - б) архімандрит;
 - в) аналой.
16. Хвалебний приспів у християнському богослужінні, запозичений у древніх євреїв:
- а) алілуя;
 - б) ектенія;
 - в) аум.
17. Слово, яке є закінченням християнської молитви:
- а) ом;
 - б) намаз;
 - в) амінь.
18. Вища церковна кара в християнстві, відлучення від церкви, виключення з громади віруючих:
- а) аналой;
 - б) анафема;
 - в) беатифікація.
19. Твори ранньохристиянської та іудейської літератури, що тісно пов'язані з канонічними християнськими книгами:
- а) апокрифи;
 - б) брахмани — коментарі;
 - в) епитимія.
20. Найвищий сановник (понтіфік) Римо-католицької церкви:
- а) вікарій;
 - б) Папа Римський;
 - в) ігумен.
21. Основне положення віровчення, яке визнається незаперечною істиною, не підлягає критиці:

- а) догмат;
 - б) конклав;
 - в) панагія.
22. Послання Папи Римського до духовенства, віруючих, присвячені найважливішим соціально-політичним, релігійним і моральним питанням:
- а) ектенія;
 - б) енцикліка;
 - в) єпархія.
23. Папська грамота, яка давала віруючим відпущення гріхів:
- а) ініціація;
 - б) індульгенція;
 - в) ієрархія.
24. Судова установа католицької церкви створена у XIII ст. для боротьби з єретиками:
- а) капела;
 - б) єпархія;
 - в) інквізиція.
25. Роз'яснення вчення християнської церкви:
- а) катехізіс;
 - б) конгрегація;
 - в) капелан.
26. Зібрання кардиналів для обрання нового папи:
- а) конкордат;
 - б) конклав;
 - в) конфірмація.
27. Глава великої єпархії, що входить до складу священного синоду на правах його постійного члена:
- а) мулла;
 - б) муфтій;
 - в) митрополит.
28. Керівник громади в деяких протестантських церквах, який обирається із числа активних віруючих:
- а) прелат;
 - б) пресвітер;
 - в) причетник.
29. Церковний обряд у християнстві, який здійснюється при посвяченні у чернецтво:
- а) прозеліт;
 - б) постриг;
 - в) пріор.
30. Обітниця відмови від шлюбу, яку приймають католицькі священники і православні монахи:
- а) цензура;
 - б) цадик;
 - в) целібат.
31. Назва сукупності центральних установ Ватикану для управління католицькою церквою:
- а) курія;

б) конкордат;

в) крилос.

32. Назва великих православних чоловічих монастирів, центрів розповсюдження релігійної ідеології та паломництва

а) лама;

б) легат;

в) лавра.

33. Установлене християнською церквою правило, яке не підлягає сумніву:

а) канон;

б) панагія;

в) синод

Список рекомендованих джерел

Основна (базова):

1. Лубська М. В., Лубський В. І., Лубська Т. І., Білосор Д. В., Кудин О. О. Історія релігій світу. Київ : Вид-во Центр учбової літератури, 2023. 852 с.
2. Лубський В. І. Релігієзнавство : підручник. Київ : ЦУЛ, 2020. 448.
3. Москалець В. Психологія релігії : підручник. Київ : Ліра, 2021. 192 с.
4. Паньків О. Роль релігії в сучасних суспільних процесах : посібник. Львів : Львівська політехніка, 2020. 268 с.
5. Плахтій М. П., Сулятицька Т. В. Релігієзнавство : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 168 с.

Додаткова:

6. Вакін В. Церква Христова. Місія, традиції, сьогодення. Київ : Дух і літера, 2022. 384 с.
7. Васильєва І. В., Гололобова К. О., Лубський В. І., Лубська Т. І. Стародавні релігії світу та їх віроповчальні тексти. Київ: Вид-во Центр учбової літератури, 2023. 826 с.
8. Герчанівська П. Е. Різноманіття форм ісламу: інваріантність і варіативність *Культура і сучасність* : альманах. 2020. № 2. С. 3-9
9. Голловей Р. Коротка історія релігії. Київ : Наш формат, 2023. 256с.
10. Кєрасюк М. М., Матюшко Л. І. Культурне та релігійне життя в Україні (1917-1919 рр.). *День соборності України: історико-політологічні дискусії* : зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2023. Вип. 10. 302 с. С. 114-129.
11. Лозовий В., Требін М., Горлач М., Жилєнкова І. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : підручник. Київ : Вид-во Центр навчальної літератури. 2020, 1020 с.
12. Мельник В. Теорія і практика маздакізму: соціально-правовий аспект. *Вісник Львівського університету*. Серія філос.-політолог. студії. 2020. Вип. 30. С.183-190.
13. Протєро С. Вісім релігій, що панують у світі: чому їхні відмінності мають значення. Київ : Book Chef, 2022. 464 с.

14. Серль Дж. Т. Богослов'я у пост-християнському світі. Київ : Дух і літера, 2020. 272 с.
15. Старовойт А.В. Особливості релігії стародавніх єгиптян. *Вісник студентського наукового товариства* : зб. наук. пр. студентів, магістрантів і аспірантів / за заг. ред. О. В. Мельничука. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2022. Вип. 26. 207с.
16. Черкашина А. Зороастризм у сучасному світі. Сходознавство. *Актуальність та перспективи* : матеріали доп. V Міжнар. наук.- метод. конф. (м. Харків, 29 берез. 2024 р.) : у 2 ч. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; уклад. : Н. В. Руда, Л. М. Ямпольська, І. А. Скразловська та ін. Харків, 2024. Ч. 2. С. 192-194.

Електронні ресурси:

<https://www.yakaboo.ua/ua/teologichno-politichnij-traktat.html>
https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Religious_studies
<https://ure-online.info/biblioteka/>
<http://risu.org.ua/> – Релігійно-інформаційна служба України.
<http://www.religion.in.ua/> – Релігія в Україні. Незалежний інтернет-ресурс.
<http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека імені В.І. Вернадського.
<https://nlu.org.ua/> – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.